30 april 2021

Aan de fracties van de gemeenteraad van Westervoort

Onderwerp: Behandeling Regionale Energiestrategie en lokaal eigendom/zeggenschap grootschalige duurzame opwekking van energie

Van Rijn en IJssel Energie ontving u een bericht waarin het belang van de maatschappelijke tender werd aangegeven. Energie Samen Gelderland, de Gelderse koepel van energie coöperaties, onderstreept dat belang nog in deze brief aan de raadsfracties.

In de Regionale Energiestrategie (RES) die momenteel in in behandeling is wordt het belang van lokaal eigendom en zeggenschap onderstreept. Wij als lokale energiecoöperatie en onze provinciale koepel Energie Samen Gelderland, zijn daar blij mee. Juist dat lokale eigenaarschap waarbij de samenleving financieel kan participeren en zeggenschap krijgt, maar ook het omgevingsfonds (zodat de omgeving ook zónder financieel te participeren rendement kan verkrijgen) zijn van groot belang. Rond deze thematiek van grootschalige opwekking van duurzame energie is dit uitgangspunt van lokaal eigenaarschap en zeggenschap bij voor- en tegenstanders gemeengoed. Áls er een zonne- of windpark komt, laat dan het rendement naar de omgeving gaan.

Wat in de RES nog niet geregeld is, is de vraag hóe dit lokaal eigenaarschap en zeggenschap in proces en regelgeving geborgd gaat worden. Die borging is in gemeentelijke regelgeving op basis van een door de raad goedgekeurd beleid wél noodzakelijk. Daarom sturen wij u hierbij de handreiking ‘Maatschappelijke Tender’ die onze provinciale coöperatieve koepel Energie Samen Gelderland samen met het Gelders Energieakkoord en Klimaatverbond Nederland heeft opgesteld. Mogelijk heeft u deze ook via het Gelders Energieakkoord ontvangen. Wij willen u vragen om er mede voor te zorgen dat bij de behandeling van de RES 1.0 in uw gemeenteraad een besluit wordt genomen dat ervoor zorgt dat de methodiek van de ‘maatschappelijke tender’ uitgangspunt wordt voor de processen van eventuele realisatie van de zon- en/of windopgave in uw gemeente. Daarmee zorgt u ervoor dat in uw gemeente het optimale maatschappelijke bod voor die opgave geselecteerd kan worden. Andere gemeenten zijn u met succes voorgegaan. Recentelijk bijvoorbeeld de gemeente Utrecht. In de handreiking wordt de succesvolle aanpak in de gemeente Staphorst samengevat.

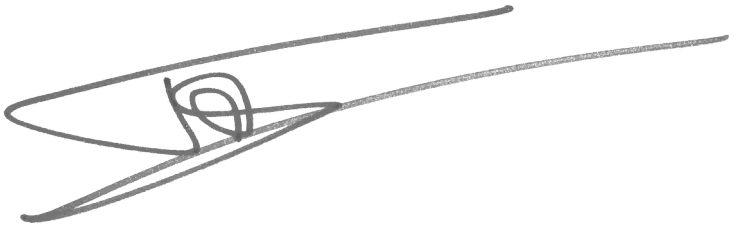
U kunt, als gemeenteraad, uiteraard het college via een motie de opdracht geven om hier invulling aan te geven. Een dergelijke motie zal o.i. moeten refereren aan een sterk beleidskader (mocht dat er niet zijn, dan is dát het fundament dat opgesteld moet worden), met daarin zeer duidelijk de maatschappelijke en ruimtelijke eisen die de raad aan een eventuele ontwikkeling stelt. Met daarnaast de vormgeving van het proces en methodiek van de maatschappelijke tender. Daarin zijn een aantal stappen cruciaal. Om te beginnen neemt de gemeente de regie door partijen uit te nodigen voor een concreet bod op de ontwikkeling van zon- en/of windcapaciteit. Dit doet ze via een marktconsultatie, waarmee ook lokale partijen ruim de mogelijkheid krijgen zich op dat bod voor te bereiden. Daarin wordt een uitnodigingskader besproken dat, specifiek voor dat bod, ook ter goedkeuring aan de raad wordt voorgelegd. Hierna wordt de tender in twee stappen uitgevoerd: ten eerste de selectie op ruimtelijke criteria, met vervolgens (voor de overgebleven kandidaten) de selectie op maatschappelijke criteria. De tenderprocedure is transparant en onafhankelijk. Na selectie van de winnende kandidaat gaat de gemeente over tot de vergunningverlening.

De gemeente zal zich dus voorbereiden op een dergelijke methodiek en de raad hiervoor een uitwerking ter goedkeuring voorleggen. Tot het moment dat hierop een besluit is genomen kunt u overwegen een

moratorium op nieuwe ontwikkelingen op het gebied van zon en wind vast te leggen. Daarmee kunt u er aan bijdragen dat ontwikkelaars niet versneld vanuit hun grondpositie en met de Wet ruimtelijke ordening in de hand (die sterke maatschappelijke eisen niet wettelijk borgt) procedures gaan starten.

In de bijlage een mogelijke opzet voor een motie over dit onderwerpen.

Hoogachtend,

Thijs de la Court (Energie Samen Gelderland)

Voor nadere informatie kunt u terecht bij thijs@energiesamen.nl

In het kader van de Week van Lokaal Klimaatbeleid wordt op dinsdagochtend 8 juni, van 9.30 tot 11.00 uur, een informatief webinar over de maatschappelijke tender georganiseerd door Klimaatverbond Nederland. Via deze link vindt u het overzicht van de agenda van deze week en opgave-formulier

Bijlage voorbeeld motie Maatschappelijke Tender Duurzame Opwekking Energie

De raad van de gemeente …….. in vergadering bijeen d.d. ……..

Gehoord de beraadslaging over de Regionale Energie Strategie 1.0,

Overwegende

- Dat lokaal eigendom en zeggenschap over grootschalige opwekking van duurzame energie voor acceptatie en participatie voor lokaal klimaatbeleid van groot belang is;
- Dat door het realiseren van een omgevingsfonds een bijdrage geleverd kan worden aan maatschappelijke doelen en kwaliteit rond duurzame energieprojecten;
- Dat in de voorliggende RES 1.0 het streven naar een zo groot mogelijk maatschappelijk eigendom, zeggenschap en realisatie van een omgevingsfonds ook gesteund wordt;
- Dat in de huidige Wet ruimtelijke ordening wettelijk en procedureel weinig middelen zijn om dit lokaal eigendom, zeggenschap en omgevingsfonds zeker te stellen;
- En dat uit onderzoek en brede consultatie blijkt dat de methodiek van de Maatschappelijke Tender in dit kader de beste garanties biedt voor het borgen van het lokaal eigendom, zeggenschap en omgevingsfonds.

Van oordeel dat

- De gemeente hierin als bevoegd gezag of gedelegeerd bevoegd gezag verantwoordelijkheid heeft;
- De maatschappelijke tender als voorkeursmethodiek bij eventuele vergunningverlening toegepast dient te worden;
- Dat daarbij de essentiële stappen van marktconsultatie en een tender in twee fasen (ruimtelijk en maatschappelijk) uitgangspunt is;
- Dat tot het moment dat deze methodiek in werking treedt geen nieuwe procedures gestart moeten worden voor ontwikkeling van grootschalige duurzame energie op land.

Verzoekt het college

- (Optioneel bij gebrek aan beleidskader:) Het opstellen van een beleidskader duurzame energie op land waarin eigenaarschap, zeggenschap, omgevingsfonds en andere maatschappelijke eisen in centraal staan;
- Een voorstel ‘maatschappelijke tender’ als basisvergunningverlening voor duurzame energie op land met daarin de essentiële stappen ter goedkeuring aan de raad voor te leggen;
- Tot het moment van goedkeuring van (eventueel) beleidskader en werkmethodiek maatschappelijke tender een moratorium vast te stellen voor alle nieuwe ontwikkelingen en aanvragen voor vergunningverlening t.a.v. grootschalige duurzame-energieopwekking op land;
- Deze met brede steun aangenomen motie te delen met alle Nederlandse gemeenten i.v.m. het landelijk belang van dit onderwerp,

en gaat over tot de orde van de dag.

Gemeente, datum

Ondertekening en naam: